

Školní časopis

Školní rok 2022/2023 5. číslo

Základní škola a mateřská škola, Teplická 400, Krupka

Ani jsme se nenadáli a máme tu konec školního roku a s ním i poslední, 5. číslo našeho časopisu.

Snad jste si nejen krásně počítli, ale něco se i dozvěděli.

Přejeme vám krásné, pohodové a prosluněné prázdniny.

Svátek práce – první máj

Svátek práce nebo 1. máj je mezinárodní svátek pracujících, který se od roku 1890 slaví 1. května. Svátek zavedla v roce 1889 II. internacionála na paměť vypuknutí stávků amerických dělníků v Chicagu dne 1. května 1886, která vyústila v Heymarketský masakr a následné soudní řízení. V českých zemích se poprvé slavil v roce 1890 na Stěřeckém ostrově v Praze.

Ve Spojených státech a Kanadě se Svátek práce, Labor Day, slaví první pondělí v měsíci září.

První máj - lásky čas aneb svátek všech zamilovaných

Nepoliticky je 1. květen neboli První máj spojen ještě s jedním svátkem. U nás má význam jako den zamilovaných. Na První máj se zamilované páry líbají pod rozkvetlým stromem, nejlépe třešní. K tradicím také patří stavění májky, loučení se zimou a vítání jara.

Podoba dnešních oslav Prvního máje mohla vzniknout mimo jiné na počátku minulého století s dílem Karla Hynka Máchy Máj. V Praze také zamilované páry většinou vyráží za polibkem pod třešně na Petřín, kde se nachází socha právě básníka Karla Hynka

Máchy.

A. Bustová, N. Apjarová

Den vítězství

státní svátek, slavený 9. května v Rusku a některých dalších zemích na počest ukončení druhé světové války v Evropě. Po nástupu komunismu ve střední a východní Evropě byl státním svátkem i v dalších zemích. Jsou po něm pojmenovány mnohé ulice a sídliště.

Akt bezpodmínečné kapitulace německých vojsk do rukou všech spojenců, včetně SSSR, byl původně podepsán 7. května 1945 v Remeši. SSSR nicméně trval na opakování aktu v Berlíně. Německé velení podepsalo bezpodmínečnou kapitulaci krátce před půlnocí 8. května 1945. V té době byl na území hlavního města SSSR v Moskvě již jiný den – 9. květen. Tato skutečnost je příčinou rozdílného data oslav konce války. Baltské státy, stejně jako Česko, posunuly datum oslav na 8. května. Polsko tuto změnu provedlo až v dubnu 2015.

J. Handlíř a F. Kříž

Vypálení Lidic (9. a 10. června 1942)

Po atentátu na zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera Reinharda Heydricha dne 27. května 1942 se ještě vystupňoval teror nacistických okupantů proti českému národu. I přes popravu stovek lidí a rozsáhlé razie se nedařilo pachatele atentátu dopadnout. Když 4. června 1942 Heydrich na následky zranění zemřel, rozhodli se nacisté v Čechách a na Moravě k dosud neslýchané zastrášovací akci; významný podíl na plánu vyhlazení Lidic měl ambiciózní státní tajemník úřadu

říšského protektora SS-Obergruppenführer Karl Hermann Frank.

Vyhlazení Lidic (9. a 10. června) byla násilná historická událost, při níž došlo ke zničení středočeské vsi Lidice a vyvraždění značné části jejích obyvatel německými nacistickými okupanty. Po úspěšném atentátu československých parašutistů na Reinharda Heydricha v roce 1942 byla obec Lidice v důsledku heydrichiády vypálena a dokonale srovnána se zemí a veškeré místní obyvatelstvo popraveno nebo odsunuto

do koncentračních táborů. Celkový počet obětí dosáhl počtu 340 (192 mužů, 60 žen a 88 dětí). Ráno 10. června 1942 se na místo osobně dostavil K. H. Frank, aby dohlížel na likvidaci obce. Ženy s dětmi byly nejprve nahnány do místní školy, za úsvitu pak autobusy převezeny do tělocvičny kladenského gymnázia. Mezitím byly zdi stodoly v sousedství Horákova statku obloženy slámníky a matracemi (proti odraženým střelám) a přichystána popravčí četa.

Lidičtí muži byli posléze vyváděni ve skupinách (zprvu po pěti, pak po deseti) na přilehlou zahradu a tam střeleni.

Celkem jich na tomto místě bylo povražděno 173, včetně lidického faráře Josefa Štemberky. Nejstaršímu bylo 84, nejmladšímu Josefu Hroníkovi 14 let. Všechny domy včetně školy, kostela a fary byly polity benzínem a podpáleny.

J. Šálek, J. Babijčuk

Mezinárodní Den dětí

Mezinárodní den dětí se slaví každoročně 1. června. U příležitosti dne dětí jsou připravovány různé společenské a sportovní akce. Den dětí má upozornit světovou veřejnost na práva a potřeby dětí.

Proč se slaví?

Důvodem k vyhlášení bylo masové zabití žen a dětí v Lidicích v roce 1942 a také ve francouzském Ouradouru 1944. Datum oslav bylo ustanoveno na 1. červen, který připomíná sirotky v San Franciscu a první konferenci, jež se zabývala blahem dětí.

Vznik MDD

Valným shromážděním OSN bylo všem státům doporučeno, aby oslavovaly děti ve stejný den. Datem oslav byl zvolen 20. listopad, a to proto, že v tento den v roce 1959 Valné shromáždění OSN přijalo Deklaraci o právech dítěte a ve stejný den v roce 1989 přijalo Úmluvu o právech dítěte.

Proč je MDD?

Den pro ochranu dětí se začal slavit rok po jeho vyhlášení – tedy 1. června 1950 a k oslavám se tehdy připojilo více než 50 zemí světa a oslavy pak probíhaly každý rok. Některé státy převzaly datum a postupně se ze Dne pro ochranu dětí stal Den dětí nebo také jiným názvem Mezinárodní den dětí.

N.Tesařová

Mezinárodní den dětí, které se staly obětí agrese 4. června

19. srpna 1982 byl tento svátek vyhlášen OSN jakožto reakce na první Libanonskou válku, stál za tímto veliký počet nevinných dětských obětí, které jsou často během válek zasahovány nejvíce.

Svátek má za účelem vzdávat hold jakýmkoliv dětem, které byly dotčeny ať už válečným konfliktem či domácím násilím a týráním. Zároveň potvrzuje závazek OSN ochraňovat dětská práva.

Domácí násilí je závažné téma, jehož činnost ponechá na dítěti nejenom jizvy fyzické ale i psychické, je důležité si uvědomovat tyto následky, mezi které patří i psychické poruchy jako PTSD neboli posttraumatická stresová porucha, která je schopná osobě zmařit celý život náhlými myšlenkami o traumatu, který se udál. Mentální poruchy jsou složité téma, které by se mělo brát na potaz a nemělo by se ubližovat lidem, jen kvůli tomu, že se jim určitá porucha vyvíjí.

Pokud doma máte násilí, ať už mířené vůči vám, sourozenci nebo rodiči, nebojte se vyhledat pomoc. Linka bezpečí je zcela anonymní, přijímají telefonáty, a pokud se bojíte, že by vás někdo slyšel, na jejich stránkách mají i chatovací místnost, kde vám pomohou.

www.linkabezpeci.cz

T.Nováková

Mezinárodní den nejlepších přátel

Den nejlepších přátel je svátek oslavovaný 8. června po celém světě.

Historie Best Friends Day

Zatímco nikdo nemůže přesně umístit svůj prst na původ Best Friends Day, někteří lidé věří, že to začalo v roce 2002 v Richmondu ve Virginii. Podle tohoto příběhu původu se několik umělců a hudebníků – kteří se právě tak stali nejlepšími přáteli – rozhodlo uspořádat párty v místním vodním parku. Chtěli však udělat něco víc, než jen mít své přátele na této párty. Chtěli něco většího. Chtěli oslavu epických rozměrů.

Ten, který by vyhodil příslovečnou střechu z vodního parku, to je, když se rozhodli vytvořit Den nejlepších přátel a inzerovat jej do zbytku Richmondu, aby každý mohl pozvat své nejlepší přátele a účastnit se slavností. Což vypadalo jako opravdu dobrý nápad. Nevěděli však, že tato zábavná „dovolená“ rychle rozkvetla do té, kterou brzy uvidí nejlepší přátelé po celém světě. Díky internetu, který se na začátku 21. století začal naplno věnovat, se slovo jejich dovolené rozšířilo po celém světě., Stránky sociálních médií a vývěsky nesly příběh o své dovolené a brzy se to chytilo s mnoha lidmi. Od svého vzniku se slaví 8. června.

Způsoby, jak oslavit Den nejlepších přátel, jsou stejně početné jako lidé, kteří je slaví. Někteří lidé se rozhodnou vzít svého nejlepšího přítele do svého oblíbeného vodního parku. Jiní lidé pořádají párty nebo BBQ na počest svého nejlepšího přítele. Dalším způsobem, jak oslavit den je, aby lidé dali svému nejlepšímu příteli dárek nebo kartu nebo je vzali na večeři.

E. Galíková & F. Veselý

Letní květiny

Slunečnice (Helianthus)

Mezi symboly léta patří slunci podobná slunečnice. První, co vás zaujme je jasně ostrá žlutá barva, která se leskne na našich polích. Výška je od 60 do 400cm. Na jejím zeleném stonku jsou střídavé oválné nebo srdčité listy. Jejich poznávacím znamením je, že se jejich květy otáčejí za sluncem. Pro nás jsou k užitku takzvaná slunečnicová semena, kterými slunečnice disponují.

Levandule (Lavandula)

Jedná se o fialovou, někdy bílou a někdy růžovou květinu se silnou vůní. Obsahuje kolem 40 druhů. Roste obvykle v polokeřích. Nejčastěji se pěstuje druh levandule úzkolisté. Užívají se v lékařství, kosmetice, aromaterapii, gastronomii a tak dále. Je to rostlina, která dobře snáší sucho.

Lilie (Liliuth)

Lilie jsou pozoruhodné a překrásné květiny, které ihned rozzáří každou zahradu. Můžou se pěstovat na záhoně i v květináči. Kvetou a to zejména od června do září. Jejich barva může být bílá, růžová, fialová, červená, žlutá, oranžová či nachová. Nejčastějším druhem u nás v České Republice jsou takzvané Asijské hybridní lilie, potom orientální a trubkovité. Krása těchto květů snad nezná meze.

K. Kohout, R. Flener

A nyní tu máme dva oslavence

🎂 jednomu je 100 a druhému 70 🎂

Český rozhlas (ČRo) je veřejnoprávní instituce provozující celoplošné rozhlasové vysílání na území Česka. Zřízen byl v roce 1992 zákonem o Českém rozhlasu, který stanovuje rámec jeho fungování, včetně plnění úkolů veřejné služby v oblasti rozhlasového vysílání a způsobu financování. Jako médium veřejné služby má zajišťovat všem občanům přístup k informacím, kultuře, vzdělání a zábavě. Působí jako nástupce předchozího státního Československého rozhlasu. Vysílá na 12 celoplošných a 14 regionálních stanicích, včetně zahraničního vysílání na objednávku státu. Sídlí v Praze v budově ve Vinohradské třídě. Generálním ředitelem Českého rozhlasu je od roku 2016 René Zavoral.

HISTORIE

Pravidelné rozhlasové vysílání bylo v Československu zahájeno **18. května 1923** soukromou společností Radiojournal, kterou od roku 1925 vlastnil z 51 % skrze Československou poštu stát. Československo se tak po Velké Británii, kde tamní BBC začala vysílat roku 1922, stalo druhou zemí v Evropě, která měla řádné rozhlasové vysílání. Od roku 1933 sídlil Radiojournal v Praze v budově Vinohradská 12. Na konci roku 1938 změnil Radiojournal jméno na Česko-Slovenský rozhlas. Po odtržení Slovenska v březnu 1939 vznikl samostatný Slovenský rozhlas, zatímco v protektorátu Čechy a Morava fungoval Český rozhlas. V závěru druhé světové války proběhly v rámci pražského povstání začátkem května 1945 boje o budovu rozhlasu v Praze

ROZHLASOVÉ POŘADY

mladé *Mikrofórum*, populárně-vědecký magazín *Meteor*, magazín zajímavostí z domova i ze světa *Kolotoč*, pořad *Zápisník zahraničních zpravodajů*, noční diskotéka *Noční proud*, pohádka na dobrou noc *Hajaja* či motoristický pořad *Zelená vlna*. Mezi novější pořady patří například komediální seriál *Tluchořovi*, reality show *Odhalení*, talk show *Tobogan*, nebo Ke známým pořadům Českého rozhlasu, převzatým z Československého rozhlasu, patří relace pro dokumentární cyklus *Příběhy 20. století*.

K.Holbičková, L.Bilohlávková

Severočeský rozhlas - Český rozhlas SEVER

Náš rozhlas, jaký ho známe, započal během 2. světové války v protiletectkém krytu v Mariánské skále v Ústí nad Labem. Začínal jakožto malá vysílačka informující ohledně přeletů bombardovacích letounů. Hlavního významu vzrostla při bombardování Ústí nad Labem 17. a 19. dubna 1945, při kterém město přišlo o městský rozhlas a telefonní ústřednu na hlavní poště.

8. května 1945 v odpoledních hodinách byla vysílačka předána německým vrchním starostou Franzem Czermakem delegaci revolučního národního výboru.

Novým obsluhovatelem provizorního rozhlasu se stal dvacetiletý student a radioamatér Josef Šrámek a pan Hons.

Samého dne ve 14 hodin se ozvalo první české vysílání obsahující zprávu:

"Občané českoslovenští. Události posledních dnů vás nesmí překvapit. Jsou výsledkem dlouholeté obětavé práce většiny českého národa, konečně nastává onen dlouho očekávaný okamžik, kdy český národ se stává opět svobodným. Občané, zachovejte klid a pořádek, zůstaňte na svých pracovních místech, chod veřejného života nesmí doznat poruchy, zásobování města musí zůstat zajištěno. Veškerou výkonnou moc ve městě přebírá československý revoluční národní výbor. Vyčkejte dalších pokynů. Budeme-li vás potřebovat, zavoláme vás, poslouchejte místní vysílač na vlně 260 m. Československý národní výbor."

Po této zprávě byly zapůjčovány gramofonové desky od obyvatelstva obsahující hudbu, která byla hrána přes tento „rozhlas“.

Vysílací stanice byla přenesena do budovy bývalého ONV (Okresní národní výbor) na dnešní Mírové náměstí. Nyní to byl rozhlas, jaký známe i teď, od června vysílající novinky, hlášení či informace. Části vysílání byly obsaženy i v německém jazyce.

V srpnu 1945 vznikly další kroky pro rozhlas, jelikož zabíral až moc místa v tehdejší budově, muselo se najít místo nové a perfektní na to byla Wolfrumova vila. 24. prosince nově rozhlas vysílal z těchto prostor, odkud vysílá po dnešek.

T. Nováková, E. Galíková

9.A navštívila rozhlas Sever

Dne 10.5.2023 navštívila třída 9.A regionální rozhlasovou stanicí Českého rozhlasu – Český rozhlas Sever v Ústí nad Labem. Tato rozhlasová stanice je nachází v secesní palácové vile, kterou nechal na základě návrhu vídeňského ateliéru Hanse Miksche mezi lety 1187-1910 postavit Carl Georg Wolfrum).

Po celé budově nás provedla paní produkční M. Červinková. Prošli jsem krásné pokoje (pánský, dámský...), které dnes slouží např. jako obchodní oddělení, hudební studio, vysílací studio, newsroom.

Ve vysílacím studiu jsme si mohli vyzkoušet roli moderátorů a zjistili jsme, že být moderátorem není nic jednoduchého. Dokonce jsme na památku dostali i zvukový záznam.

Byli jsme přítomni živému vysílání zpráv a rozhovoru s hostem, bylo zajímavé pozorovat práci profiků – žádná nervozita, klidný hlas...

Česká televize slaví 70 let

Česká televize (ČT) je veřejnoprávní instituce provozující celoplošné televizní vysílání na území Česka. Zřízena byla v roce 1992 zákonem o České televizi, který stanovuje rámec jejího fungování, včetně plnění úkolů veřejné služby v oblasti televizního vysílání a způsobu financování. Jako médium veřejné služby má zajišťovat všem občanům přístup k informacím, kultuře, vzdělání a zábavě. Působí jako nástupce předchozí státní Československé televize. Vysílá na šesti stanicích, plnoformátových ČT1 a ČT2, zpravodajské ČT24, sportovní ČT sport, dětské ČT :D a kulturní ČT art. Sídlí v Praze v areálu na Kavčích horách a má také dvě zákonem zřízená studia v Brně a v Ostravě. Generálním ředitelem České televize je od roku 2011 Petr Dvořák.

Česká televize

Historie

Veřejné televizní vysílání bylo v Československu zahájeno 1. května 1953. Zpočátku jej provozoval Československý rozhlas, od roku 1957 pak Československá televize (ČST), která byla státním propagandistickým médiem tehdejšího socialistického státu. Po sametové revoluci v roce 1989 došlo k demokratizačním změnám i v ČST. V roce 1991 byly ve federálním Československu zřízeny dva nové veřejnoprávní subjekty, nejprve Slovenská televize, poté i Česká televize. Československá televize tak od počátku roku

1992 zajišťovala již pouze celostátní vysílání na stanici F1, zatímco obě národní organizace vysílaly ve svých částech federace. F. Kříž

A teď úplně z jiného soudku... Ano, nesmí nám chybět něco dobrého ...

Třešňový koláč

Ingredience

Spodní vrstva

150g mandlí bez slupky

75g strouhaného kokosu

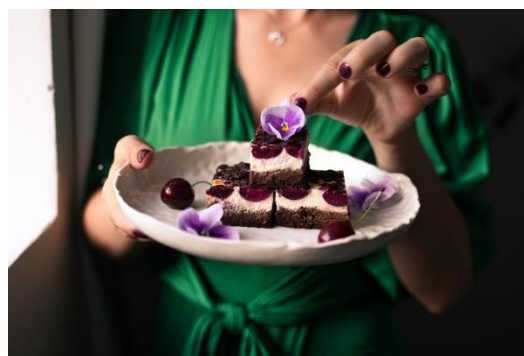
3 lžíce kakaa

1 lžička prášku do pečiva s vinným kamenem

70g vysokoprocentní čokolády

½ hrnku mandlového mléka

2 vejce

Tvarohová vrstva

240 g cream cheese

230g tvarohu

1 vejce

1 žloutek

vanilkový extrakt

cca 250 g třešní

30g vysokoprocentní čokolády na posyp

kokosový olej na vymazání formy

Postup

Mandle a kokos rozmixujeme na jemnou moučku. Přidáme kakao a prášek do pečiva a společně rozmixujeme. Poté do těsta vmícháme vejce a mléko. Mezitím si ve vodní lázni rozehřejeme čokoládu a pak jí vmícháme do těsta. Formu vymažeme kokosovým olejem a poté nalijeme čokoládovou vrstvu. Ingredience na tvarohovou vrstvu dáme do nádoby a promícháme tak, aby nám vznikla hladká hmota. Tu poté rozprostřeme na čokoládovou vrstvu. Troubu předehřejeme na 175 stupňů. Třešně omyjeme a rozpůlíme a vyskládáme na tvarohovou vrstvu. Čokoládu nasekáme a posypeme s ní dezert. Poté jej vložíme do trouby a pečeme 30-35 minut dokud tvarohová vrstva nezačne žloutnout. Po upečení necháme dezert vychladnout a poté vložíme do lednice.

Smoothie z lesních plodů

Ingredience

1 ks banánu

3 lžičky medu

500g lesní směsi

200ml jablečného džusu

Máta

Postup

- 1) Do mixéru nasypeme lesní směs, pár lístků máty, plátky banánu.
- 2) Přidáme 3 lžičky medu, přilijeme jablečný džus a rozmixujeme dohladka.
- 3) Smoothie rozlijeme do skleniček a ozdobíme mátou a mraženým ovocem.

K.U. a D.D.

